

Lublin, dnia 23.07.2019 r.

Sygn IPP-TS-36/7/2019

Komendant
Placówki Straży Granicznej
w Jeleniej Górze
ul. Hirszfelda 15A, 58-500 Jelenia Góra

WNIOSEK O WSZCZĘCIE POSTĘPOWANIA

W TRYBIE ART. 356 UST. 2 USTAWY O CUDZOZIEMCACH

Działając w imieniu Fundacji Instytut na rzecz Państwa Prawa, na podstawie art. 31 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 ze zm.; dalej zwana: k.p.a.), zgodnie z którym organizacja społeczna może w sprawie dotyczącej innej osoby występować z żądaniem wszczęcia postępowania, jeżeli jest to uzasadnione celami statutowymi tej organizacji i gdy przemawia za tym interes społeczny, wnoszę o wszczęcie przez Komendanta Placówki Straży Granicznej w Jeleniej Górze z urzędu, jako Organ właściwy, wobec Pani [imię i nazwisko], ur. [data i miejsce], ob. Ukrainy i jej małoletniego syna [imię i nazwisko], ur. [data i miejsce], ob. Ukrainy, postępowania w trybie art. 356 ust. 2 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. ustawa o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2094 ze zm.: zwana dalej: ustawa o cudzoziemcach), w sprawie o udzielenie zgody na pobyt ze względów humanitarnych.

UZASADNIENIE

I. *W zakresie zasadności zastosowania art. 356 ust. 2 pkt 1 ustawy o cudzoziemcach*

Pani [] przyjechała wraz z małoletnim [] na terytorium Polski po rozpoczęciu działań zbrojnych na Ukrainie w dotychczasowym miejscu zamieszkania.

Przyczyną opuszczenia kraju pochodzenia w jej przypadku była obawa o bezpieczeństwo swoje i dziecka, które zostało silnie zaburzone wskutek wydarzeń na Ukrainie.

W dniu 10 czerwca 2014 r. złożyła wniosek o nadanie statusu uchodźcy w Polsce (obecnie: wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej).

Wobec Pani [] i małoletniego [] zostało wszczęte i przeprowadzone postępowanie w przedmiocie zobowiązania do powrotu, które zakończyło się wydaniem w dniu 20 maja 2016 r. przez Komendanta Placówki Straży Granicznej w Jeleniej Górze decyzji o zobowiązaniu do powrotu, nr []

Po złożeniu przez Panią [] odwołania, Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców (dalej: Szef UDSC) decyzją z dnia 10 listopada 2016 r., nr [], w pkt 1 uchylił zaskarżoną decyzję w części dotyczącej określenia terminu dobrowolnego powrotu oraz w części dotyczącej zakazu ponownego wjazdu, w pkt 2 orzekł o terminie dobrowolnego powrotu i zakazie ponownego wjazdu, w pkt 3 utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję w pozostałej części (decyzja Organu II instancji w załączeniu).

W tym miejscu, celem uzasadnienia niniejszego wniosku, należy przywołać następujące przepisy ustawy o cudzoziemcach:

- zgodnie z art. 356 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy, w przypadku, gdy w postępowaniu w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu wyjdzie na jaw okoliczność, o której mowa w art. 348 – w decyzji odmawiającej zobowiązania do powrotu udziela się zgody na pobyt ze względów humanitarnych, chyba że zachodzi jedna z okoliczności, o których mowa w art. 349,
- zgodnie z przywołanym powyżej art. 356 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy, jeżeli okoliczność, o której mowa w art. 348 lub art. 351 pkt 1 lub 2, wyszła na jaw po wydaniu ostatecznej decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu z urzędu wszczyna się odrębne postępowanie,
- Organem właściwym do przeprowadzenia postępowania w sprawie udzielenia zgody na pobyt ze względów humanitarnych, w myśl art. 356 ust. 5 ww. ustawy, jest komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, który wydał decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu – w niniejszym przypadku Komendant Placówki Straży Granicznej w Jeleniej Górze.

Natomiast zgodnie z art. 348 ww. ustawy, cudzoziemcowi udziela się zgody na pobyt ze względów humanitarnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli zobowiązanie go do powrotu:

1) może nastąpić jedynie do państwa, w którym, w rozumieniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950r.:

a) zagrożone byłoby jego prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego lub

b) mógłby on zostać poddany torturom albo niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu, lub

c) mógłby być zmuszony do pracy, lub

d) mógłby być pozbawiony prawa do rzetelnego procesu sądowego albo być ukarany bez podstawy prawnej, lub

2) naruszałoby jego prawo do życia rodzinnego lub prywatnego, w rozumieniu przepisów Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950r., lub

3) naruszałoby prawa dziecka, określone w Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r., w stopniu istotnie zagrażającym jego rozwojowi psychofizycznemu.

W niniejszym przypadku za zasadnością wszczęcia ww. postępowania przez Komendanta Placówki Straży Granicznej w Jeleniej Górze, przemawiają okoliczności, dotyczące małoletniego które uzasadniają stwierdzenie, że powrót małoletniego do kraju pochodzenia będzie naruszać prawa dziecka, o których mowa w art. 3 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 16, art. 28, art. 29, art. 39 Konwencji o prawach dziecka, w stopniu istotnie zagrażającym jego rozwojowi psychofizycznemu, tj. zaistnienie przesłanki z art. 348 pkt 3 ustawy o cudzoziemcach.

Należy przywołać następujące okoliczności:

- chłopiec w chwili obecnej ma 16 lat i 11 miesięcy,

- w momencie przyjazdu do Polski miał 11 lat i 10 miesięcy,

- w chwili wydania decyzji w przedmiocie zobowiązania do powrotu przez Organ I instancji – 13 lat i 9 miesięcy,

- w chwili wydania decyzji przez Szefa UDSC, utrzymującej w mocy decyzję Komendanta Placówki Straży Granicznej w Jeleniej Górze – 14 lat i 2 miesiące.

Z powyższego zestawienia należy wyprowadzić następujące wnioski:

- od momentu wydania ostatecznej decyzji w przedmiocie zobowiązania do powrotu upłynął okres prawie 3 lat, w którym to okresie chłopiec cały czas uczęszczał do szkoły (podjął naukę w technikum, którą kontynuuje od 2 lat), nawiązał różnego rodzaju bliskie relacje i znacznie postąpił proces integracji chłopca ze społeczeństwem polskim – w chwili obecnej jest w pełni zasymilowany z naszym społeczeństwem,

- Polski przyjechał jako dziecko, zaś obecnie jest chłopcem w wieku dojrzewania, który to wiek jest trudny i istotną rolę w życiu młodego człowieka pełnią nawiązane relacje koleżeńskie, przyjacielskie, szkolne.

Jak wynika z załączonej informacji psychologicznej z dnia 12 lipca 2019 r., sporządzonej przez psychologa Panią Dorotę (czyli informacji aktualnej): „jest chłopcem bardzo wrażliwym, który potrzebuje mocnego poczucia bezpieczeństwa i przynależności. Niezaspokojenie tych podstawowych potrzeb psychicznych może spowodować bardzo negatywne skutki i konsekwencje psychiczne, które będą wpływać na dalsze życie chłopca”, jak również, że należy chłopcu zapewnić „akceptację i poczucie bezpieczeństwa oraz możliwość kontynuacji w technikum, gdyż nagła zmiana w życiu, spowodowana wydalaniem rodziny z kraju, przerwaniem nauki, a tym samym rozdzielenie z rodziną, z którą jest emocjonalnie związany, może mieć istotny wpływ na jego harmonijny rozwój psychofizyczny”.

Dodatkowo z opinii z dnia 12 lipca 2019 r., sporządzonej przez Dyrektora Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, wynika, że dobrze funkcjonuje w grupie rówieśniczej, angażuje się w życie klasy i jest z nią bardzo zintegrowany.

Jakkolwiek ww. informacje mają charakter opinii prywatnych, wynika z nich, że mając na uwadze indywidualne predyspozycje chłopca, czas pobytu w Polsce oraz pobytu poza krajem pochodzenia, proces integracji ze społeczeństwem polskim, zachodzą poważne podstawy, aby sądzić, że konieczność powrotu na Ukrainę będzie pociągać za sobą negatywne, poważne, skutki dla rozwoju psychofizycznego chłopca.

Jak podkreśla się w doktrynie, sama Konwencja o prawach dziecka nie odnosi się wyraźnie do praw dzieci poddanych procedurom deportacyjnym i nie kształtuje samodzielnie katalogu przyczyn, dla których decyzja o zobowiązaniu do powrotu nie mogłaby zostać wydana¹. Udzielenie zgody na pobyt ze względów humanitarnych możliwe jest w takich sytuacjach, gdy – na skutek nakazania dziecku opuszczenia terytorium RP – jego prawa mogłyby zostać naruszone w sposób kwalifikowany, tzn. w stopniu istotnie zagrażającym dalszemu rozwojowi psychofizycznemu małoletniego. Jak zauważa P. Dąbrowski, pojęcie to

¹ P. Dąbrowski [w:] J. Chlebny (red.), Ustawa o cudzoziemcach. Komentarz, Warszawa 2015, s. 793–794.

jest w praktyce orzeczniczej utożsamiane z potwierdzeniem znacznego stopnia integracji dziecka ze społeczeństwem polskim, wskutek długotrwałego pobytu w Polsce².

W toku postępowania, które było prowadzone w 2016 roku w sprawie zobowiązania do powrotu, kwestie te nie były przedmiotem rozważań Organów.

Wymaga podkreślenia, że [redacted] boi się powrotu na Ukrainę, co potwierdza matka chłopca – męczą go koszmary senne, jest drażliwy, gdy pojawia się temat konieczności powrotu do kraju pochodzenia. W chwili obecnej chłopiec, z uwagi na długi okres pobytu w Polsce, utożsamia się z Polską, z tym krajem, wiążąc plany na przyszłość.

W związku z tym, mając w szczególności na uwadze czas jaki upłynął od wydania decyzji ostatecznej oraz przywołane okoliczności w zakresie indywidualnych uwarunkowań [redacted] w pełni zasadnym jest wszczęcie przez Organ z urzędu postępowania w sprawie udzielenia zgody na pobyt ze względów humanitarnych, w trakcie którego okoliczności te, z wykorzystaniem wiedzy specjalistycznej (opinia psychologa), poprzez wysłuchanie chłopca, zebranie przez Organ stosownych dokumentów w wyniku skierowania zapytania do szkoły, wywiadu środowiskowego, zostaną w sposób wszechstronny wyjaśnione.

Wymaga zaznaczenia, że Organ w tym przypadku decyduje o losach dziecka, młodego człowieka i powinien mieć na uwadze art. 3 ust. 1 Konwencji o prawach dziecka, zgodnie z którym we wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez publiczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka. W niniejszym przypadku zachodzą poważne obawy, że wykonanie decyzji o zobowiązaniu do powrotu narazi chłopca na nieodwracalne zmiany w jego rozwoju psychofizycznym.

Końcowo, należy przywołać wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 25 października 2018 r., sygn. akt IV SA/Wa 821/18, który również potwierdza zasadność wszczęcia przez Organ postępowania w sprawie udzielenia zgody na pobyt ze względów humanitarnych:

„Przepis art. 348 pkt 3 ustawy o cudzoziemcach stanowi wyraz przyjętej w art. 3 Konwencji o prawach dziecka zasady dbania o najlepszy interes dziecka. Skonkretyzowanie tego interesu w realiach określonej sprawy wymagało uzupełnienia postępowania dowodowego, zgodnie z art. 84 § 1 k.p.a. Trzeba bowiem mieć na względzie, że opinia (...) z 31 października 2017 r. nadmieniała o tym, że matka małoletniego zgłosiła się do psychologa w SOC zaniepokojona zachowaniem syna. (...) była to opinia prywatna, ale wobec jej treści i wątpliwości czy nie zachodzi przesłanka z art. 348 pkt 3 ustawy o cudzoziemcach, Organ odwoławczy zobowiązany

² Tamże.

był do wnikliwego ustalenia tej okoliczności, jako ewentualnej negatywnej przesłanki do zobowiązania Cudzoziemki i jej rodziny do powrotu. Wobec tego, jak trafnie podniósł Rzecznik Praw Dziecka, powinien zebrać w tym zakresie pełen materiał dowodowy, by dokładnie wyjaśnić stan faktyczny sprawy pod tym kątem. Powinien więc zasięgnąć opinii niezależnego biegłego w tej kwestii, by ustalić czy nakazanie małoletniemu opuszczenia Polski, w wyniku przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu do powrotu, mogłoby naruszyć służące mu prawa dziecka (dbałość o najlepszy interes dziecka) w stopniu istotnie zagrażającym jego rozwojowi psychofizycznemu. (...)”.

II. W zakresie zastosowania art. 31 § 1 k.p.a.

Fundacja Instytut na rzecz Państwa Prawa jest powstałą na przełomie 2001 i 2002 roku organizacją pozarządową (więcej na stronie www.panstwoprawa.org). Jej statutowym celem³ (§5 Statutu Fundacji) jest m.in. propagowanie standardów państwa prawa (pkt a), „działanie na rzecz ochrony praw człowieka” (pkt e), „pomoc prawna w zakresie dochodzenia przed sądem oraz organami administracji publicznej praw jednostek” (pkt k) oraz „przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób znajdujących się w trudnej sytuacji, w szczególności z powodu ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, przemocy w rodzinie, alkoholizmu, narkomanii, zwolnienia z zakładu karnego, migracji lub uchodźstwa” (pkt l).

Zatem istnieje merytoryczne powiązanie przedmiotu postępowania, o którego wszczęcie Fundacja wnosi z jej celami i zakresem działania.

Za wszczęciem postępowania przemawia również interes społeczny. Jak zostało wskazane powyżej, zachodzą poważne obawy, że wykonanie decyzji o zobowiązaniu do powrotu narazi chłopca na nieodwracalne zmiany w jego rozwoju psychofizycznym i dojdzie do naruszenia jego praw określonych w Konwencji o prawach dziecka w stopniu istotnie zagrażającym jego rozwojowi psychofizycznemu, które to wątpliwości potwierdza przedłożona dokumentacja, w szczególności aktualna informacja psychologiczna. W niniejszym przypadku interes społeczny wyraża się w dbaniu o dobro dziecka, poprzez podejmowanie działań mających na celu ochronę jego praw.

W naszej ocenie, w sytuacji gdy zachodzą tak poważne wątpliwości co do skutków w zakresie rozwoju psychofizycznego dziecka jakie wywoła u niego deportacja po wielu latach nieobecności w kraju pochodzenia, w pełni uzasadnionym jest przeprowadzenie postępowania w sprawie udzielenia zgody na pobyt ze względów humanitarnych, tym bardziej, że od wydania decyzji ostatecznej minęły prawie 3 lata w związku z czym należy

³ Dostęp do treści statutu Fundacji: <https://panstwoprawa.org/wp-content/uploads/2015/08/statut.pdf>

stwierdzić, że decyzja ulegała „dezaktualizacji” w zakresie zaistnienia przesłanek z art. 348 pkt 3 ustawy o cudzoziemcach.

Wszczęcie postępowania umożliwi zbadanie ww. okoliczności i ich wyjaśnienie przez Organ przy użyciu dostępnych środków dowodowych.

Z tych przyczyn wnoszę jak na wstępie.

Tomasz Sieniow
Prezes Zarządu Fundacji

W załączeniu:

- dokumenty powołane w treści pisma.

